

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Jászberény, III. ker., Szentháromság-tér 3. hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.

JÁSZ UJSÁG

KÖZGAZDÁSAGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési ár

helyben:

Egész évre 8.— K
Félévre 4.— K
Negyedévre 2.— K

vidéken:

Egész évre 9.— K
Félévre 4.50 K
Negyedévre 2.50 K

Egyes szám ára 10 fillér.

Felolvasó szerkesztő: BELEZNAV LÁSZLÓ.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

Laptulajdonos: DARÁNYI FERENC.

Gróf Apponyi válasza.

A magyar nemzet általánosan és politikai pártokra tekintet nélkül ünnepelet nagyfiát: Apponyi Albert grófot az egyetemi ünnepek alkalmából Jászberény városa nevében Koncsek polgármester az általunk egész terjedelmében közölt meleghangú táviratban köszöntötte.

E távirati üdvözlésre Apponyi gróf egy kedves hangú levélben válaszol, melynek sorai a nemes gróf és Jászberény városa között lévő változatlan érzelmi közösségről tesznek újabb tanúságot.

A polgármesterhez intézett levél szövege a következő:

„Igen tisztelt Polgármester úr!

Mély hálával vettem a város nevében küldött üdvözlő táviratát, valamint a Jászberényi küldöttség megjelenését az egyetemi banketten.

Amerikában is találkoztam jászberényi emlékekkel Boston városában, a hol ugyanarról a szószékről szóltam, amelyről az első függetlenségi nyilatkozat hangzott el Amerika felszabadítására és a honnan Kossuth Lajos beszélt a bostoniakhoz; ez a szószék az egyesült államok és hazánk színével volt feldiszitve; a magyar zászló pedig egy jászberényi választási zászló volt, melyet valamely jászberényi kivándorló magával vitt és erre a célra felajánlott, bár arra, hogy ez ki lett legyen, nem tudtam reájönni.

Beszédemben céloztam is erre a körülményre és a jelen volt nagy műveltségű közönség lelkes tapsal adózott annak a városnak, a mely immár 30 év óta állandóan

tisztel meg bizalmával. Utazásom szép és eredményes volt; dicsértessék érte a mi jó Istenünk!

Igaz hálával és tisztelettel:
Budapest 1911. márc. 25.

Apponyi Albert.”

Akinek a háza ég.

— Irtá: Nemo. —

Örömmel látja az ország ³/₄-ed része, hogy a gazdasági mozgalmaiban az újabb időkben több életkedv, nagyobb agilitás került. Mondhatnók új vérkeringést vett s nagyobb erővel vetette magát a köz irányításába, érdekeinek védelmére nagyobb energiát fordít. Természetes, hogy az ellentétes irányzat sem alszik, hanem agitál, gyűlösezik, szervezkedik — még Jászberényben is.

A mezőgazdák fölépésében és akcióiban mi nem is pusztán gazdasági kérdést látunk, amint nem látunk pusztán ilyen momentumot a merkantilizták állásfoglalásaiban sem. Ha a szellemet is nézzük, amely e két erő mérkőzésében meg-

TÁRCA

HETI KRÓNIKA.

I.

Ismét eiköltözött egy a hősök közül, Frissen hantolt sírján, még a fű sem zöldül, S már napirendre tér fölötte az élet. Alighogy a teste az anyaföldé lett. Mig itt járt közöttünk, alig hogy ismertük; Jó, ha úgy évenként egyszer emlegettük A hősök csatáit, a dicső időket, S fehér asztal mellett magasztaltuk őket. Hogyha a csodálat csengő érték volna, Sok öreg honvédné nem von' semmi gondja. Mig így sok öregnek feje föl a gondtól, S nem is egy közülük tán olyasmint gondol, Nem let' volna-e jobb, ha a csatatéren, Halva maradt volna akkor, régesrégén? De azért mindig van egy vigasztalásuk, Nem léssen nyomtalan az ő elmulásuk, Tép lesz temetésük, mert hisz ahhoz értünk S

S megkapják jutalmuk, mert szenvedtek jértünk,

Benn lesz az ujságban, eloszolhat bújá: „Meghalt ismét egy hős, nagy idők tanuja”.

II.

Más is történt kérem, kell szólanom róla. Neigy a muinsztást a „Japom” megrója. Közgyűlés vala a katolikus körben, És az érdeklődés nagy vala ott szőnyen. Egy kis ádozatról lett volna szó épen, Hogy biztosíthassuk körünkét eképen. Persze, hogy a töbseg megszavazta szepen. Hanem nem azért volt okosan csinálva, Hogy belé ne kössön némely tudós bátya, Aki azt képzeli, hogy mivel tanácsos, Tán még a királynak is ő ad tanácsot. „Zug az éji bogár, neki megy a falnak, Nagyot koppan, akkor, azután elhallgat.” Azaz dehogyan hallgat, szaval a világba, Amíg győzi szusszal, s amig bírja lába. Figyelmeztedhetel, lárcázhatsz, hogy „eláll!” Tekintélyes képpel mindig tulkibál. Ily jótörke ember kár, hogy nálunk korha, Küldjük ajándékba el az osztrákoknak!

III.

Itt a tavasz, nem lehet tagadni, Itt a fecske, Friss füvet legel a ló, a tehén, Meg a kecske. Friss léget szivni, sétálni mennék, Ha volna lég. Hogyha a város nem süllyedt volna, A porba rég. Ontóni kéne, igyszóli a bakter, S az égér néz, S még ezt is onnan felülről várni, Elég merész. „Volna még egy mód, mely e kátyuból Tán kivezet. Szól egy félénk hang: s sóhajjal töldje „A kövezet, A homoktéglá övezet.” Rá nyájas szózat a városháztól S viszhangoz át: „Várhatsz bábdécskám ugyszintén várhat Az unokád.”

Körö.

nyilvánul, akkor az agráriusok mellé kell állítanunk mindazokat a törekvéseket, amelyek az ország fejlődését, ércéket érkele-csele a magyar történelmi hagyományokon akarják biztosítani, míg a merkantilis irányzat egyúttalott között ott van valamennyi destruktív törekvés, internacionálizmus, nekünk, egész lelkünknek idegen szellem.

A két irányzat összerapsása talán soha oly vehemens nem volt, mint napjainkban. Országos és vidéki gyűléseken szónokoltak, catorjak egymást és a közvéleményt is a legszörnyebbet réteket igazpardonok maguknak megnyerni. Amire *Meszkó Pál* s vele a gardák esküsznek, azt *Baldányi, Hujtás* s híveik leteszik a sárgalódig.

Az ellentétes érdekek összefűzésénél a *vámvédelem* és *drágaság* mindkét félnek tárgyalt tételei. S joggal. A bajokon ugyanis segíteni kell, még pedig most már az államhatatlan eszközökkel teljes labvetésével is. S mivel nálunk nem az objektív igazság szokott döntő lenni, nem csodálkozunk egy pillanatra sem, hogy mikor az orvosszereket keresik gyűléseken, anélkéken, memorándumokban, akkor a legnagyobb jayveszőköt megint csak a merkantiliástak, mert itt is bebizonysodott az a magyar közmondás, hogy az kiabál a legmagasabb oktávban, akinek a háza ég. A merkantilis irányzat maga van leginkább tisztában azzal, hogy ha a drágaság kérdésének igazi és eredő motívumait kezdő kutatni, akkor azt egyedül az ő bűnéik sorában fogják megtalálni. S innen van, hogy szokások megvárakoztathatják, ismét előírják az agrármerkantilizmus szokások használt fegyverest s a gardákra, a vámvédelemre, mint a drágaság okaira (szertintak) „veszen el”-t kiáltottak. Gondolván: sok bűnököt sikerült már rákenni az eléggé meg nem szervezett gardákra, talán sikerül most is.

A gardák azonban már földréttek s szervezve vannak s úgy nem nehéz volt nekik bebizonyítani, hogy résztűnk az igazság. Bitran kimerik vágni, hogy maguk is köteleességüknek tartják a drágaság csökkentését, de nyíltan kimondják, hogy a mostani általános drágaság és a célba vett árcsökkenés között beálló különbséget nem lehet egyedül az őstermelővel megfizetni. Igemis meg kell oldani a kérdést, hogy nemzetgazdasági szempontból melyik foglalkozási ággal, melyik osztályal legcélszerűbb azt megfizetni. A mezőgazdasággal, az iparral vagy a közvetítővel? A gardák, akik a legjobban érzik a közvetítő kereskedelem értékeltségét s nyomasztó sulyát, nem is juthatnak más következtetésre, mint hogy a közvetítést kell pórázra fogni.

Nem először mutatunk rá erre, nem először szövegűnk mi sem le ez a panacsiát, most azonban módunkban van a merkantiliista irányzat legilletékesebb forrásából, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elaboratumból bizonyítani ezt az igazságot. Sietünk kijelenteni, hogy csak az adatok kerülfek ki ebből az elaboratumból, a következtetés már nem az övék, mert ők ez adatokból is ellenében eredményra jutnak velünk, mi azonban az ob-

jektív emberekre rá merjük bízni annak eldöntését, hogy melyeknek van igaza ketűnk következtetésével közli.

A drágaság ellen, illetve az „agrárius álláspont” ellen a városok, első sorban Budapest fogyasztó közönységét állítják szembe. Hát tekintünk csak be a vásárcsarnokok igazgatóságának árjegyzésébe, Ha a legközelebbes, a szegény ember asztalán leginkább gyakori életelműt, a burgonyát vesszük, látjuk, hogy az utolsó nyolc év alatt az ármedekelt meg 100% -
ott lett. Magából ár árúck árúbt azonban a *közvetítő kereskedelem a termelővel szemben 400% -al kap többet*. Most pedig a közvetítő kereskedelem elajulásának igazolására idézzünk szözerint a memorandumból: „Nagyobbszabású gyáriparkunk és kereskedelmünk, de különösen magasabb színvonalra kifejlesztett élelmiszer kereskedelmünk nem lévén, igen sok existenzia egyéb keresetalkalmatlanság híjján *fővárosban, vidéken egyaránt* ráveti magát az élelmiszeres közvetítő kereskedésre”. „Egy-egy ilyen közvetítő kis ármenyiséget hoz ugyanis csak forgalomba, de ez a kis ármenyiség rendszerint *egy családétartás költségével van terhelve*. Ezek az elemek vagyonnal nem bírnak, azt a néhány koronát, amellyel rendelkeznek, könnyen kockáztathatják; *ők csak nyertének, nem ténben mit vesztenék*”.

Ezt pedig nem mi mondjuk, hanem a merkantilis tábor gócpotja, a budapesti kereskedelmi és iparkamara.

Am a pécsi kamarának a közvetítő kereskedelméről vezetett nyilatkozata is nem kevésbé értékes áttekintést nyújt a kereskedelem ér ágának elajulásáról. Azért vesszük példái a pécsi kamara nyilatkozatát, amely Pécs város, Baranya és Tolnamegye területét öleli fel, mert erről ugyancsak a budapesti kereskedelmi és iparkamara állította ki azt a bizonyítványt, hogy „ugyanilyen az állapot az ország más vidékein is”. Tehát volt e területen

	1897-ben	1907-ben	növekedés
baromfikereskedő	31	118	281 %
élelmiszerkereskedő	75	183	144 %
tojáskereskedő	40	153	282 %
tej- és vajkereskedő	11	104	845 %
	157	558	255 %

Ehhez valóban nem kell kommentár, Vessük össze ezt a szaporodást azzal a percentuális számmal, amellyel dolgozni szoktak a közvetítő kereskedők s azt hisszük ezek után érdekes utmutatóg ki kerülül arra nézve, hogy hol is kell keresni az általános drágaság, első sorban az élelmiszerdrágaság valódi okait.

S folytathatnánk ezt meg in finitum, de e frappans argumentum tömkelegéből csupán egyet kívánunk még kiemelni, annak igazolására, hogy a detailárúsi, más szóval a közvetítő mennyire magasabb hasznát hoz az élelmiszerdrágaságból. A fentelített időpontban ugyanis *a kis forgalom nagyobb terhe volt % -ban kifejezve:*

csirkénél	20%
tyuknál	13%
borjúhúsánál	5%
vajnál	12%

Ebben azonban egyttal és is benne van, hogy miért érzi a drágaságot inkább a kis ember s kik azok, akik ezzel az árkülönbözettel megajándékozzák őt.

S ezekkel a tényekkel szemben lehet-e objektív valaki, aki a drágaság kérdésének megoldását a mezőgazdaság s azoknak is kis existenzcián akarja keresni?

Nemrégiben azt írtam e lapban, hogy „ha a gardának van, mindenkinek van”, mert igazán, kereskedelemre, napszámra, sőt még a lainer-osztály megeitelésére is óriási kihatással, hogy miként él és áll a magyar mezőgazdaság. Most is ki-mondom a keresek, egyesület Balkányjával szemben is, hogy a fejlődést nemzeti állapon kell megvalósítani, aminek legbiztosabb módja a földhöz kötött emberek jólétének fejlesztése, akik mindenkor legbiztosabb támaszai voltak a nemzeti irányúnak.

A kérdésnek ez a nemzeti s ha úgy tetszik politikai háttere. Vajjon oly értékes-e számunkra, nemzeti életünk, az egyedül a kiszípolozotts száfalat hozzánk fűzött közvetítő kereskedelem, hogy mintha az igazságot a sarokba szabadon állítani s fajunk, nemzetünk gerincét elvesztorvint? Ha még Sándor (Sléizinger) Pálék kívánják is azt?!

Megyei és városi ügyek.

Vármegyei közgyűlés. A vármegyei törvényhatósága március hó 30-án és a következő napokon tartotta meg rendes évenegyeds közgyűlést dr *Horthy Szabolcs* főispán előnölete alatt, mely alkalmából a a járszerűen megyebizottsági tagok közül többen viszonyozták derék főispánunknak itt léte alkalmával tett udvarias látogatásait. A megyegyűlésen normális hangulat uralkodott Tisza Kálmán szobrára 400 koronát szavazott meg a közgyűlés. A dr Kuszka István lemondása folytán megiresedett közigazgatási bizottsági tagsági helyet *Bagossy Károly* kir tanácsos volt alispánnal töltöttek be. Bagossit a közigazgatási jogszolgáltatás terén szerzett érdemei folytán kétségkívül megilleti, hogy a vármegye egyik rendezőbizottságában foglaljon helyet. Mindazonáltal ezen bár szerencsés választás esetével kapcsolatban bírák vagyunk meggyezni, hogy a közigazgatási bizottság egy helye nézetünk szerint a régi gyakorlathoz képest valamelyik egyházi férfival lett volna már ez uttal befőtendő annál is inkább, mivel a bizottságban többször fordulnak elő, vallás- és oktatásügyi kérdések melyeknél a közvetlen érdekűség is kell, hogy képviselve legyen.

Jászberényi magasabb lakbérosztályban. E címen legutóbbi számunkban vett hír folytatás megjelent azon köztemény, hogy Jászberény városa a lakbérosztályozást illetőleg már az 5-ik osztályból a 4-ikbe soroztatott s hogy ez irányban dr *Almásy* országgyűlési képviselő már minden lépést megtett s hogy e célból küldetését ment volna már csúförtökn Budapestre, téves értesülésen alapulva egy kis helyesbítésre szorult, amennyiben ezt újabb információk szerint a valóság az, hogy ez ügyben a

polgármester előktele alatt hétfőn holnap küldötték utazik Budapestre gróf Apponyi Albrecht felkérni, hogy a város érdekében járjon közbe arra nézve, hogy Jászberény városa az 5-ik hól a 4-ik lakbörösztályba helyeztessék. Dr. Almássy László országgyűlési képviselő lakbörösztályba sorozást érintő intervenciója, hírszerint — saját választókörletére érdekében történt.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete által folyó hó 4-én tartandó rendes közgyűlés tárgyai lesznek: Közigazgatási bizottság határozata az áll. el. iskolai tanítók keretének keretkezése tárgyában; a pelei állami elemi iskolához átadott ingatlan adásvételi ügye; a v. t. ügyész jelentése a múlt év utolsó negyedét illetően a perek állásáról; a Jászberényi Gazdasági Takarékpénztár Részv. társ. igazgatóságának átirata a pénzék elhelyezésére vonatkozólag; a ref. temető céljaira átadandó ingatlan cseréjéről és özv. Belezany Elemé né névén kérvénye lérje után temetkezési illetmény utalványozásáról.

A város fásítása. A város fásítását illetően a hatóság most végzeteti a további ültetési munkákat. Már ez ideig több utcában és utakon huztak rendes fasorokat. Mint előbb úgy most is az a véleményünk, hogy a főtéren és a főbb utcákon akácfák helyett másnemű, nemesebb és árnyasabb fákat kellene behelyezni és pedig olyanokat, amelyek a humusnak megfelelnek.

Az a bizonyos métey.

Általánosan elismert és hangoztatott tétel, hogy az iskola munkája nemcsak oktatás, hanem egyáltalán nevelés is — Ha ez így van, amiatt hogy így is van, az iskola föltétlenül megkövetelheti a társadalomtól, s a társadalom néha valódi, gyakran fiktív hangulatának, nézeteinek kifejezőjétől, a sajtótól, hogy őt ebben a munkában támogassa. — S éppen a sajtó egy része az, mely e munkát nemhogy nem támogatja, sőt inkább megnehezíti. — Még jó, ha egészen hatástalanul nem teszi.

Nem a pornografia szemnyermékeiről beszéltek most, hanem azokról a támadásokról, melyek egyenesen magát az iskola munkáját, rendi és fegyelmi szabályait érik.

Egy, a napokban felmerült eset kapcsán két tünnetre akarok reámutatni.

Az egyik az érettségi vizsgálatokra vonatkozik. — Néhány év óta általános a panasz az érettségi vizsgálatokra jelenkező ifjak gyenge készütsége miatt. — Kutatták ennek a tünetnek az okait, s egybe-között nem jelentéktelen az az ok, melyet a múlt tanév végén Erdőy Béla dr. bpesti tankerület főigazgató, tehát elég illetékes tényező — erre nézve felhozott. — Körülbelül ezeket mondotta. — A sajtó legnagyobb része az érettségi vizsgálatok ellen foglal állást. — Az ifjak, kivált a felsőbb osztályosok, kik állandóan olvasnak újságot, egyebet sem olvasnak, mint

hogy az érettségi vizsgálat mily elavúli, mily idegölő, hogy a napjai megvannak számlálva, nemcsakára el fogják törőlni, mert arra egyáltalában semmi szükség nincs.

Természetes aztán, hogy sok érettségi-re készülő ifjú majd azzal a tudattal ül neki a készülésnek, hogy most teljesen felesleges munkát végez, melyet csak a tanárok vaskalapossága erőszakol reá. Így aztán érthető, ha a vizsgálaton gyenge készütséget mutat.

Nem akarok most az érettségi vizsgálat szükséges, vagy szükségesetelen voltáról hosszasan írni, de ma legalább még az a helyzet, hogy az érettségi vizsgálatra szükség van.

Egy teljesen új, minden térré, és pályára kiterjeszkedő kvalifikációs törvényre volna szükség, hogy az érettségi megszűnjék. — Mert amíg nálunk a képtelenséket vizsgálatokhoz kötik, addig föltétlenül szükség van valamelyes, a gimnáziumi tanfolyamot befejező vizsgálatra, nevezük azt érettséginek, vagy a felső iskolai tanulmányokra képező felvételi vizsgálatnak, vagy bárminek.

Ott van a hiba, hogy az elfogultság a vizsgálat szövege kapaszkodik, s valahogy úgy képzeli a dolgot, hogy a vizsgálat bizottságának egyeb célja sincs, mint rávazsol kieszelt kérdésekkel törbe ejteni a jelöltet.

Pedig az érettségi vizsgálatnak az az egyetlen és helyes célja, hogy megállapítsa, vajon a jelölt rendelkezik-e annyi ismerettel, hogy egy kérdésről világosan, szabatosan, helyesen tudjon beszélni; s abban a tárgyban megvan-e a kellő jártasság, mely képessé teszi őt, hogy a felsőbb iskolai tanulmányait a siker reményével folytathassa, ha a maturáns erre adja magát.

Aztán ne feledjük, hogy ma már csak öt tárgyból van érettségi vizsgálat, s e tárgyak is leginkább a felsőbb osztályok tananyagára támaszkodnak.

Végül pedig azt se feledjük, hogy a vizsgáló bizottság előtt a méltányosság is ismert fogalom.

Jobban tenné hát a sajtó, hogy ha már nem védi is, de legalább ne támadná ezt az intézményt, vagy ajánlana helyette jobbat.

A másik dolog, mely e cikk írására készítetett, a szabadkai diákok esete, mely minden újságolvasó ember előtt ismeretes.

A szabadkai gimnáziumnak egy csomó növendékét a minisztérium részint kiküldetéssel, részint enyhébb büntetéssel sújtotta, mivel éjlenként rosszhírű helyeken mulattak. — Annymra ment a növendékek vakmerősége, hogy e helyekre csoportosan, zászlóalatt vonultak. — S midőn e kihágással megtorlandó, a minisztérium jogos és igazságos büntetéssel sújtotta őket, leszáll az iskola nevelést és a *gongregáció* iskolai hatóságát, amiért nem tűrte meg, hogy ez a romlott banda tovább ferőttesse az ifjúságot.

Ha kelevény támad kezemen, kivánja az orvos. — Vajjon, ha az iskola ténleg támad ily kelevény, nem kell-e ugyanezt tenni, hogy a további fertőzésnek elejét vegyük?

Azokat a tanulókat az iskola csak jóra tanította, amint ez másként nem is lehet. — Bizonyára megismertették velök a lelki tisztaságnak morális és fizikai értékét, részint a tanárok, részint az iskolaorvos. — Tudták, hogy vésztégök minő következményeket vonhat maga után. — S ha mégis előkvetették azt a vétséget, mely csak betetőző apróbb kihágásaikat, s vakmerő viselkedésükhöz szinte kívánták maguk ellen a büntetést, csoda-e, hogy az lesújtott rájuk?

Tapasztalatból mondhatom, hogy az iftő iskolai hatóság legfőbbször a legvégső határig elmegy a kiméletben s fokozott gondossággal igyekszik a megtévedt növendéket a helyes útra visszavezetni, de az a kimélet határlátlan nem lehet, akkor vége minden fejelemnek, tekintélynek, ami nélküli az iskola munkája eredményt nem tud felmutatni.

De azért akad újság, mely még ebben az esetben is az iskolát szidja, és sajnos olyan újság, mely eléggé el van terjedve arra, hogy az ifjúság kezébe is eljusson.

Persze ez a finom kis lapocská nem ismer vallást, erkölcsöt, csak rebachot, neki a vallásos nevelés, az ifjúság jellemének, erkölcsének edzése métey, butítás.

Pedig éppen fordítva áll a dolog. — Ez a lapocská van oly szellemben írva, mely valódi métey, s melyet tüzcel-vassal pusztítani kell, magát a lapocskát pedig kidobni oda, ahová való — a szemétre.

Körö.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*

Tek. Szerkesztő Ur!

Az e hó 18-iki főispáni látogatás alkalmából a helyi lapokban, de különösen a „Jászberényi”-nek március 26-án megjelent 13-ik számában „Protekció az úri kaszinóban” címmel a megnevezett egyesület, elsősorban pedig annak vezetőségének olyan közlemények láttak napvilágot, amelyek a tényeknek teljességgel nem felelnek meg és a melyekre éppen azért kötelességünknek tartjuk a nyilatkozást. Az audiator el altera pars jargon kérjük tehát a T. Szerkesztő urat, hogy a tárgyi igazság érdekében írott alábbi sorainkat közértesíteni sziveskedjék.

A főispán ur a köztisztviselneink megismerése és magánlátogatások létele végett a múlt hó 18-án városunkban időzött. Látogatója kifejezetten nem volt hivatalosan színezetű. A nap programja a kaszinó helyiségeiben adott vacsorával fejeződött be, amelynek terve — tudásunk szerint — hetekkel előbb már akkor felmerült Szolnokon, amikor a főispán ur az egyik arra hivatott tényezővel jászberényi látogatásáról beszélgetett. De hirt adott róla idejében a helyi lapok mindegyike is, anélkül, hogy egyetlen hangot emelt volna ellene, amintohogy nem emelt soha a multban sem, pedig az előbbi főispáni látogatások alkalmából a bankettek rendszerint a kaszinóban folytak le.

* E rovattban közölésért nem felelő a szerkesztő.

Ennek ellenére, ha illetékesebb körök részéről, vagy bárhonnán a közönség köréből kezdeményezés történt volna, egy csak egyetlen óhaját is nyilvánult volna e vacsora méreteinek arra alkalmas nagyobb helyiségben való kitágítására, a kaszinó már csak az előleki vendég személyére tekintettel is bármiképpen készen állt volna a rendezésre. Csakis akkor, amikor ez egyáltalán nem történt meg, az utolsó napokban vették a kaszinó tagjai a dolgot a kezükbe, hogy alkalmat nyújtsanak a főispán urnak az est eltöltésére abban a körben, mely társadalmunk minden rétegét képviseli és amely városunk intelligens polgárságának 90 százalékát tagjai közé számítja.

Hogy ez alkalommal valami protekciót is gyakoroltunk volna, arról egyáltalán nem tudunk semmit. Sőt a választmány már úlesében hivatalosan is megállapítja, hogy e vacsorán való részvétel az egyesület minden tagjának módjában állott. Az aldirásívet két napon át a kaszinó helyiségében köröztük, a megelőző napon pedig a kaszinó szolgája nyert utatásra szentint köztől mindazon tagtársainkkal, akik akkoron az egyesület helyiségeiben meg nem fordultak. Megtörtént több esetben, hogy a keresettek lákáikban sem voltak találatok, sőt az sem lehetetlen, hogy az eljáró malasztásából valahová nem jutott el az iv. Ez esetek száma azonban legfeljebb egy-kettő lehetett. Az idő rövidsége, a tagok nagyobb száma ezt is elegendő megokolja. Bármiféle céltzatosság vádjá teljesen tárgyaltan!

Hogy társadalmunknak az egyesület körén kívüli tagjait nem vontuk be a vacsorára, annak egyetlen oka helyiségünknek ilyen célra való szűk terjedelme. Amennyiben azonban a részvételre nézve kívülről nyitnánk meg a kívánság, az a legnagyobb készséggel kielégítettünk. Tény, hogy a helyi lapok szerkesztésénél sem hívtuk meg, mert egyesületünknek nem tagjai, de maga a vacsora sem volt nyilvános jellegű. De megállapítjuk, hogy ismert munkatársaink az aldirók, sőt a résztvevők között is ott voltak.

Egyszer és mindenkorra ezzel a száraz tényállással felülünk a „Jászberény” közleményének tárgyi részére. A cikknek az elferdített tényből folyó egyéb következtetése, ok nélkül sértegető modern, epés hangja feltehetően benőmlett attól, aminek egyébként sem érezzük semmi szükségét, hogy a támadásnak személyeskedő részére válaszoljunk.

Jászberény, 1911 márc. 28.

A választmány üléseiből:

Dr Urbán Gábor
közigazgatási jegyző

Berka Naimán
kassz. egyf. igazgató

Az adiatuer et altera pars elve alapján készséggel nyitunk tért a kaszinó választmányja részéről hozzáink intézett soroknak, mindazonáltal azoknak nagy általánosságban reáit is vonatkozó, illetve lapunkra is értimo magyarázati részét illetőleg a sajtó köteles tekintély érdekében fel kell tartanunk — minden mások által elfogad-

ható magyarázat dacára, bár személyi vonatkozásokról teljesen minden legelső sorban általunk hangoztatott kifogás és megjegyzés jogosultságát.

Szerkesztő.

UJDONSÁGOK.

— **Apponyi a redempcióban.** A redemptiónálbizottság részéről dr. *Kéle József* elnöke azt Budapestén az országjáró egyik melléktermében legutóbb tartott ülésben *Apponyi Albert*, főfőt mint Jászberény város országgyűlési képviselőjét a bizottság munkapárti orsz. képviselőtagjai indítványára a redemptiónálbizottságba beavasztották.

— **Óltás a vérhaj ellen.** A jászberényi járóir Erzsébetkórházunk nem marad semmittekinthető hátra a modern gyógyműködő berendezésekkel. Mint értesültünk a vérhaj ellen az *Ehrlich 106-os* szerummal dr. *Erdőgh Oszkár* körhízi igazgatóorvos az utóbbi időben több óltást végeztet és pedig meglepően kitűnő eredménnyel. Ez ideig már 16 esetben sikerült a csodaszertel való óltás.

1134 sz.
rk. 911.

Felhívás.

A városi tanácstól 2818 911 sz. a. nyert megbízás folytán felhívom mindazokat, akik a szervezendő önkéntes tűzoltótestületbe működő tagként belépni kívánnak ebbeli szándékukat nálami 10 nap alatt jelelniük be.

Jászberény, 1911. márc. 31.

Bathó Endre

t. o. parancsnok.

— **Újbánk Szolnokon.** A *Alföldi Általános Bank R. T.* cégalatt a múlt napokban újpínteztetet alakult 3000.000 kor alayalókével Szolnokon, melynek igazgatója és választmányja az egész megyéből alakították. Az igazgatóságnak a jász vidékről benn van dr. *Kéle József* vármegyei főügyész és a választmányban: *dr. Bathó János*, *Erdőgh András* plebánus, *Taranyi Mihály* földbírtokos továbbá *Felsőszentgyörgyri Thuróczy István* földbírtokos.

— **Le a reverendát!** Ezzel a címmel az Est márc. 17-iki száma szenzációjával szolgál olvasóinknak. Megírja, hogy dr. *Telpey Béla* miskolci hitokató bejelentette érsekeknek hogy kilep az egyházból. Indoka Az Est szerint az volt, hogy 1400 K. évi jüvedelméből nem tud megélni. Az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodájá az egyrészt írodából az a felhívópostást nyerte, hogy *Telpey* hivatalosan bejelentette az egyházmegyei főhatóságunk az egyházi rendből való távozását, mert — így szól az az indoklás — az a meggyőzés alakult ki benne, hogy a papi pályán az emberiség épülésére ő tovább működni képtelen. — Az a kommentár tehát, hogy *íztetésből megélni nem tudott*, köhött valótlanúság.

— **Hajdan és most.** A mostani faültési szorban időszerű foglalkozni Jászberény városá egy sajtóságas jelenséggel, mely éppen a művelődésben való haladás ellen létszik szeml. *Orgeink*, a régi jászberényi népe kiváló szeretettel tanusított a fák ápolására. E sorok írása nem egyszer volt tanuá, mikor a közép gyermekei a legkisebbtől felelő gyöngéd figyelemmel ápolta, öntözgette az utcán levegő fákát is. Most azután megfordított az

állapot. Népink már fiatalsga valóságos gyűlöletet hord magában a fák iránt. *Boroni*, helyár módra írta az utcákon a facsemetéket, virtust látván abban, ha egyik vagy másik növekedést kitörí, vagy tövéből kicsavarja. E lelketlen gazoknak nem a lelkére hanem a testére kellene hatni, hogy ez a vandalizmus megszüntessék.

— **Pótvásár jónásában.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy *Jánosida* községben a I. évi január hó 25. ára esett, de az állagárny miatt eonardott országos állat és kirakóváros helyette hó 10-én országos pótvásár tartassék.

— **A ki ócsón ruházódik.** *Cserta József* helybeli csavargó a husvétii ünnepekkel felakarván ruházódni, az öltözék szerzésnek azt a különös módját választotta, hogy a heti vásár alkalmával beállított *Vig János* szabó sátorába és ott egy öltözöt ruhát vásárolt *Székőzy János* helybeli gazda nevében azért, hogy a számitás másnap reggel küldjék a házhoz. A szabó adott neki, nem sejtven a turpisságot. Ugyan így módon azután egy csizmadánál is vásárolt csizmát s így teljesen felöltözödközve kereltet oltott. Mikor másnap rá jöttek a csizmára már *Cserta Árkon* bokron tal volt *Hujab* hajszálak, nem tudták ez ideig meg kézrekeríteni.

— **Az első magyar modernista pap?**

Az Orsz. Pázmány Egyesület védő irodájá közli velünk a következőket: A *Miskolcon* megjelent „*Régi Újság*” nagy örömmel ad hírt arról, hogy *Ebert* *András* resicai káplán megtagadta a főpástorának az engedelmességét, amennyiben nem tette le az előírt antimoderista esküt, s ezért féltárgasztették állásától. Amit ehhez a híradáshoz kommentárként hozzáfűz a nevezett lap, azzal nincs okunk foglalkozni de az hiteles helyen szerzett információk alapján kijelenthetjük, hogy *Ebert* káplánnak a modernizmushoz semmi köze. — Ugyanis a jelen esetben az történt, hogy *Ebert* már régen készült elhagyni az egyházi rendet, ittokban el is jegyezte magát egy hölgygel és csak ürügyet keresett az apostáztatásra. Várta, hogy majd rá a páspök és megüríti az antimoderista eskü letételét, amit ő meg fog tagadni. Erre majd felgúszgatják s ő martírként tüntetheti fel önmagát a világ előtt. De csalódott, mert páspök, aki tudomást szerzett *Ebert* szándékáról, egyáltalában nem sürgette az eskü letételt, s így *Ebert* minden kénszerű körülmény nélkül összemocsogott és elhagyta állomásahelyét.

— **Ártézkut Alattányon.** Szomszédos Alattány község képviselste elhatározta, hogy ártézkutit furat a község belterületén. Erre nézve az ártéjkut ajánlatok e hó 5-ig adhatók be, mely tárgyban azután a község képviselőtestülete e hó 7-én tartandó közgyűlésében fog határozni. Az előirányzott összeg 350 méter mélység munkálattal 6800 korona.

— **Fairtok.** A hét folyamán a *Kosuth* utcán most ültetett fásorból eddig ismeretlen gabereznek 14 darab fiatal fát pusztítottak ki. A rendőrség erőlyesen nyomoz a gaz fairtok után, kik ha kére kerínek szigorú büntetésben fognak részesülni.

— **Tumbola estély.** A Kisulyszállási Lawa-Tenaris sport club tegnap szombaton este tombolával egybekötött lánclmulást rendezett az ottani kaszinó helyiségében.

— **Elfogták a vasuti szőlőpótlak.** A rendőrségnek a múlt napokban sikerült kézrekeríteni *Tömök Mihály*, *Menyők Béla* és *Danyi Béla* cigány legények személyében a vasuti szőlőpótlakot, akik a vasuti állomáson raktározott szendrőkötök ének idején már rég óta rendszeresen jártak. A rendőrség éppen akkor lepte meg a szőlőpótlacigányokat, mikor a vasut környékén levő zug utcákban a lopott szenet árusították.

— **Idült alkoholizmusban** szenvedőknél a természetes **Ferencz József-keserűviz** megfizethetetlen. Ha iszákos ember napokint a reggeli előtt egy-egy borspohányi valódi **Ferencz József-keserűvizet** iszák, nyelvük megízsolta, a haláltékokou érzett nyomásztó fájdalom megszűnik és az étvágy csakhamar megjavul. A **Ferencz József-víz** állandó használata mellett a beteg nem kívánja annyira az alkoholt, mint anak előtte.

Igy a budapesti m. k. tudom. egyeteme II. sz. belgyógyászati klinika jelentéseiben olvasható, hogy egy 45 éves iszákos embernél a „**Ferencz József-keserűviz**” már két nap után oly kedvező eredményeket hozott, hogy az illető felvétele után a hamadik napon annyira jól érezte magát, hogy a kórházat elhagyhatta.

Az összes jobb fűszerkereskedőnél és gyógyszerésznél a valódi **Ferencz József-keserűvizet** mindenki megszerezheti.

928 szám
Tsz. 1911

Árverési hirdetményi kivonat.

A jberényi kir. bíróság mint telek-könyvi hatóság Tóth János végrehajtónak Tóth Dezső (nős volt Hatvani Amállal) végrehajtást szuevedett elleni ügyében a végrehajtási árverést 2346 kor. tőke 197 kor. 80 fill. per és végrehajtási már megállapított, valamint a jelenlegi 45 kor. 30 fill. és a még felmerülő költségeknél, továbbá az ezennel csatlakoztatott kimondott Bender Jakab javára 433 kor. 86 fill. Achel Gyula javára 29 kor. 80 fill. követeles és járuléki kielégítése végett az 1881 évi 60 t. c. értelmében 144 §-a alapján a hivatkozott t. c. 146 §-a és az 1908 évi 41 t. c. értelmében a szolnoki kir. törvény-szék és a jberényi kir. bíróság területén lévő és a jberényi 4615 sz. betűben A-1-1897 hrsz. a ingatlanra (ház a II kerületben

1200 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban a következő feltételek mellett elrendeli.

1.) Az árverés megtartására határnapul 1911 évi április hó 26 napjának 9 óráját tűzi ki a kir. bíróság ár. helyiségébe.

2.) Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabban áron nem adható el.

3.) Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénz fejében az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881 évi 60 t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 6-án 3333 sz. a. kelt. I. M. rendelet 3 §-ában kijelölt óvadékképes érteklapirban a kiküldött kézzébe letenni.

Az, a ki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígéri senki sem akar, köteles nyomban bánatpénz az általa ígért ár 10% -áig kiegészíteni.

Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz jobb ígéretet előbb azonban más is árveret, az ingatlan az által illetőleg több így árverelő közül a legtöbbet ígéro által megvettnek jelentetik ki. Ha ez as ígert a kikiáltási árt meghaladta az előbbi bekezdés szabályai alkalmazhatnának.

4.) Vevő köteles a vételárat az árverés jogerőre emelkedésétől számított egyenlő 3 részletben 15-napi időközben, minden egyes vételári részletet az árverés napjától számítandó 5. kamatával együtt az 1881 évi december hó 6-án 39425 sz. a kelt. I. M. rendeletben előírt módon a jberényi kir. adó. mint bírói letépténytárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Jászberényben a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnak 1911. évi február 3-án dr Baráth István s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül.

Nemes Viktor
telekkönyvezető.

—A dr Borovszky féle **BOROLIN** sóborsorszes hatása igen nagy, szagatgatás és szuro fájdalomak megszüntetésére külső használatra, bedörzsölésre alkalmas. Kitünő fertőtelenítő. - Üvege 2. 50. 2. - l. 20 K. Kapható mindenütt.

Eladó vagy kiadó

a Bajnok-utcában a Csányi Mihály-féle ház nagy kerttel szabad kézből. Bővebb felvilágosítással szolgál a Gazdák, Kereskedők és Iparosok Bankja Rt. Jászberényben.

Szolgai állás.

A központi róm. kath. körben a szolgai állás megüresedett, ki azt elnyerni óhajlja, jelentkez-zék a kör elnökénél.

Eladó a Borsóhalmi út 22. szám alatti ház mintegy 1000 □ öi területtel telkével. Bővebbet: Pesti nyomdában, Jászberény.

UjLap

Keresztény napilap.

Hétköznapos szám ára 2 t.
Vasárnapi szám ára 4 t.
Házhoz hozva egy hónap
60 fillér.

lapelárusítók sürgősen
kerestetnek PESTI PÉTER
könyvnyomdájába.

Ákác és virág-méz!

Gyors és pontos kiszolgálás.

Kaphatók:

Magyar gyártmányú tea-süteménykülönlegességek leg nagyobb választékban, az általános drágaság dacára **hihetetlen olcsók.**

Rumok, likörök, tokaji gyógy-aszuk, visontai és villányi vörös gyógyborok, minden híres borvidék borai, valamint helyi termésű boraimat a legjutányosabb árak mellett ajánlom.

Róczyán Kálmán

fűszer- és csemegeüzlete

JÁSZBERÉNY,

a nagytemplommal szemben.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Állandóan friss teavaj!

Mi olcsó és jó hávét akar, tegyen próbát általam **háziilag pörkölt** hűvőtajokból, mindig friss, pörkölt állapotban kaphatók.

Minden hétfőn friss

hentesárak.

Kaphatók bel- és külföldi sajtok:

Ementháli, trappista, magyaróvári, rokforti, dőri-pusztai, pécsi csemege, imperiál, parmaszán, lipitói juhturó. Sós pácolt és olajos halak nagy választékban

?

Szigoruan szolid és olcsó árak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Diszes dobozos cukorkák

Szülők figyelmébe!

Frankfurti tanár: Dr Schöpffer
a kitűnő új gyógyszerre, a

CALCARIN

(NÉMETORSZ.-BAN SAUERKALK)
segít gyermekek fogzásánál, sziv-
görcsnél, angolkóránál, csontbeteg-

ségknél, sápkóránál. Sattya gyer-
mekek rövid idő a CALCARIN-tól
megerősödnek, gyermekes nők csont-,
fogfájdalmi, fogpusztulása azonnal
megszűnik.

Főraktár: **Szkomál Jenő**
gyógyszerésznél
UJSZÁSZ.

Napható minden helybeli gyógyszerboltban.

Többszörös kiütetésében részesült szenzációs háziszér

DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez háziszér hatásában és erőlkötésében felül-
multhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, továbbá
minden meghülés okozta bajok mint rheuma, köszvény, csauz, ischiás, izületi
lob és zsábjában szenvedők, végül **fyagyas okozta és égési sebek** fájdalmainak
megszüntetésére. :: :: **KIVÁLÓ FERTŐTLENÍTŐ ÉS TESTÓVÓ HÁZISZER.**

KAPHATÓ városunkban a következő cégeknel: **Bordás János** gyógyszerértárában
és **Hóji Vilmos** kereskedésében. Jásztrókszállason: **Szűcs Dezső** gyógyszerértárá-
ban. Tiszaroffon **Lénárd Dezső** fodrászüzletében. L20, 2.— és 2.50 koronás
űvegekben. Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.
Budapest, II. kerület Fő-utca 77 c. szám.

Értesítés.

Értesitem a t. közönsé-
get, hogy

Iakatosműhelyemet

egy új

forrasztógéppel

szereztem fel. Minden e
szakmába vágó munkát
gyorsan és pontosan
végezek. Így elfogadok:
hibás öntvények törött al-
katrészek, géprészek, —
sárga vagy vörös rézmun-
kák — **összeforrasztását.**
**kazánrepedés kijavítását, ka-
zánacsövek kiföldását, továb-
bá vető- és szántógépek ré-
szeinél összeforrasztását s**
ilyenek teljes kijavítását.

Bnyem munkáért árajánlat-
tal szívesen szolgálok.

Tisztelettel

Siha István

Iakatos, Jászberény, Határ-u. 20

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi
sajtót és jóirányú irodalmat föl-
lentíteni, versenyképessé tenni és
a legzölésőbb körber elterjesz-
teni. E végből szellemi és anyagi
erőket mozgósít, a kat. tár-
sadalmat szervezi és egy nagy
sajtóalap létesítésére törekszik.
Tagja lehet minden, keresztény
férfi vagy nő — **rendes** tag
felvételnek legalább 1 K (vagyis
egész évre 2 K) tagdíjat fizet. —
A **jótevő** tagok sorába tartozik
aki évenként legalább 10 koroná-
val járul az egyesület céljai-
hoz. — **Alapító** tagként szere-
pel az, aki egyszerre (vagy
részletekben 2 éven belül) leg-
alább 200 koronát áldoz a ma-
gasszatos célra. — **Disztag** címe
illeti meg azt, aki legalább 1000
K összeget adományoz a sajtó-
alap javára.

Központi iroda:
Budapest,

Ferenciek-tere 7. V. lépcs. I. em.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém a Főtisztelendő
megreudólamet tisztellett értesíteni,
miszerint üzletemet I. évi május 1-én
IV. Ferenc József-rahpart 9., I. em.
helyezem át. Szíves tudomásul vétel-
lért kérvő

mely tisztelettel vagyok

Muts János

szp. polgári és egyházi

ruhászati

Budapest, IV. Ferenc József-rahpart 10.

„**PAFF**“ varrógép villanyerőre!!! Legelső és legtartósabb a
világon. Öránként 3 fillert fogyaszt órálási munkakepes-
ség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varró
gép. **Bebizonyított dolog és ami fő, minden fáradság nélkül.** — Ajánlja
zajtalan és könnyűjárású Singer-Central-Bobbin karikaha-
jós-balkaros varrógépéit házi
és ipari célra. Nagy raktárt tart arany- és ezüst dísz tárgyakból,
mezzitűmesebből, ékszerrek- és gyémánt- és gyémánt-
ajándékoknak igen al- nagyraktára. Sécvkötök,
kalmások. Ugyazintén **űveg- és porcellánaruk** gummiaruk, műszerek,
szem- Elválja toronyórák fel-
űvegek és hőmérők **nagy választékban.** állítását és javítását, tall-
és zsebórák, ékszerrek, minden- felállítását és ja-
nemű tárgyak javítását továbbá **házi villanycsengők** vitását. **Fajfi-**
álló-, inga-, omega- és ütőzsebórák nagy raktára. Európa összes gyá-
rainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legol-
góbbban nálam szerezhetők be. — Műhimzés és applikáció munkákat in-
gyen tanítom. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek

Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA
órás, ékszerész és mechanikus
a Jászkerületi Nép-
bank épületében.